



Foto: Tove Mariestad Pedersen

Forsøgsparcereller på Lolland med vårbyg, vårhvede og havre. I forsøget undersøger vi forskellige gødningsstrategier.

RESULTATER FRA DE ØKOLOGISKE LANDSFORSØG

Årets landsforsøg giver **nyttig viden om bl.a. bælgسæd** til konsum, gødskning af vårsæd og vårhvede sået om efteråret.

ÅRETS FORSØG ER gjort op, og i denne artikel bringer vi et uddrag af resultaterne. Samtlige forsøg og mere detaljerede resultater kan findes i Landsforsøgene 2022. Flere af forsøgene gennemføres igen i 2023, hvor det også er muligt at se dem i marken.

Stor forskel i udbytte i ærter

I årets forsøg har vi afprøvet økologisk dyrkning af forskellige sorter af hestebønne, lupin, markært, linse, kikært og som noget nyt buskbønner. Årets høstresultater viser stor udbytteforskel mellem ærtesorterne. I den grønne ært 'Greenway' har udbyttet været 58 hkg pr. ha, mens det var 37,7 hkg pr. ha i sorten 'Rainbow', som er af typen maple pea. Disse udbytteforskelle er sammen med egenskaber som afgrødehøjde ved høst helt afgørende for prissætningen af en ært til fødevarer. Det gælder ikke

mindst, hvis ærterne ønskes benyttet til ærtproteinmel. I de afprøvede sorter varierer proteinpct.en fra 22,5 til 26,2 pct. af tørstof. Det gennemsnitlige udbytte af alle sorter er 54 hkg pr. ha på JB6 i Østjylland, 44 hkg pr. ha på Lolland og 40 hkg pr. ha på vandet JB1 i Sønderjylland.

Hestebønne kvitterer for god jord

I hestebønner er udbyttene veuet som gennemsnit af sorterne i forsøgene ca. 21 hkg pr. ha på JB1 i Sønderjylland, der er vandet med 60 mm, og 62 hkg pr. ha på uvandet JB6 i Østjylland. Der er ikke signifikant forskel på sorterens indhold af råprotein, som ligger i

intervallet fra 29,5 til 31,0 pct. af tørstof. Der er desuden højest proteinindhold i forsøget med lavest udbytte.

11 sorter af buskbønne

For den nye afgrøde i klassen, buskbønne, har der i år været forsøg med 11 forskellige sorter. Buskbønner skal sås sent, og helst når jorden er minimum 10 °C varm. Sorternes udseende, herunder farve og størrelse, er meget forskelligt. Der har været stor variation i udbyttet også på samme lokalitet. Udbytterne har varieret mellem 7,0 og 18,4 hkg pr. ha mellem sorterne, og der har været størst udbytte i de sorte buskbønner efterfulgt af røde og dernæst hvide buskbønner.

Sorten 'Zenith' er udbyttevinderen i år. Sorten er karakteriseret ved at have en meget opret vækst, og lav grad af lejesæd. 'Zenith' er derfor velegnet til direk-

te høst. I årets forsøg har tørken i foråret bevirket, at bønnerne generelt ikke har vokset sig særligt høje, og tendensen til lejesæd har været minimal i alle sorter. Lavthængende bælg har dog forårsaget spild ved høst. Buskbønner er på varme lokaliteter en interessant proteinafgrøde til konsum med en proteinpct. fra 17,4 til 25,8 pct. af tørstof i de afprøvede sorter.

Flere gødningsstrategier - samme udbytte

I år har der for fjerde og sidste år været en afprøvning af forskellige strategier, der kan forbedre dyrkningen af vårsæd. Her sammenlignes gødningsstrategier med brug af efterafgrøder, placering af startgødning ved såning samt efterfølgende gødsning med slæbeskær i afgrøden med nedfældning af gylle før såning. Strategierne er afprøvet i havre, vårbyg og vårhvede.

Ser man på resultaterne på tværs af de år, forsøget har kørt, har der været størst udbytte i havre uanset gødningsstrategi. Både i havre og vårhvede er der høstet størst udbytte ved de gødningsstrategier, der indeholder efterafgrøder. Ved gødningsstrategier med efterafgrø-

● Buskbønner er på varme lokaliteter en interessant proteinafgrøde til konsum.

der har havre givet et sikkert merudbytte i forhold til havre med nedfældning før såning. I vårbyg har der ikke været sikre udbytteforskelle mellem strategierne.

Delt gødsning kan give andre fordele

Forsøgene viser, at der er noget at vælge imellem, når man planlægger, hvordan afgrøderne skal gødes. Med en delt gødsning er det for eksempel muligt at lave en rettidig såning af vårsæden med mindre risiko for at lave strukturskade på en for våd jord. Samtidig spreder man arbejdsbyrden ud over en længere periode om foråret.

Færre sygdomme i vårhvede sået om efteråret

Forsøg med efterårssæt vårsæd viser, at såning af vårhvede i det sene efterår giver markant mindre angreb af bygfluelarver, mindre ukrudt, samt større udbytter. Når planterne er længere i udviklingen på det tidspunkt, hvor bygfluerne lægger æg, bliver planterne mindre skadede, og det har positiv betydning for udbytterne.

Forsøget viser også et lavere protein- og glutenindhold sammenlignet med almindelig forårssåning, og det er ikke lykkedes at opnå brødkvalitet ved efterårssåning.

Konklusionen på flere års forsøg er, at der er en udbyttemæssig fordel ved den sene efterårssåning. Det er tillige vigtigt, at man vælger sorter, som er resistente over for gulrust. Resultaterne tyder på, at høsten kan fremrykkes ved efterårssåning. Det kan være en fordel, når man skal bekæmpe rodukrudt og etablere efterafgrøder og vinterraps. ●

AF ANNA BORUM,
INNOVATIONSCENTER
FOR ØKOLOGISK LANDBRUG

STØTTET AF
Promilleafgiftsfonden for landbrug
Fonden for økologisk landbrug



Foto: Inger Bertelsen

Buskbønner i årets forsøg på Bornholm, primo juli.